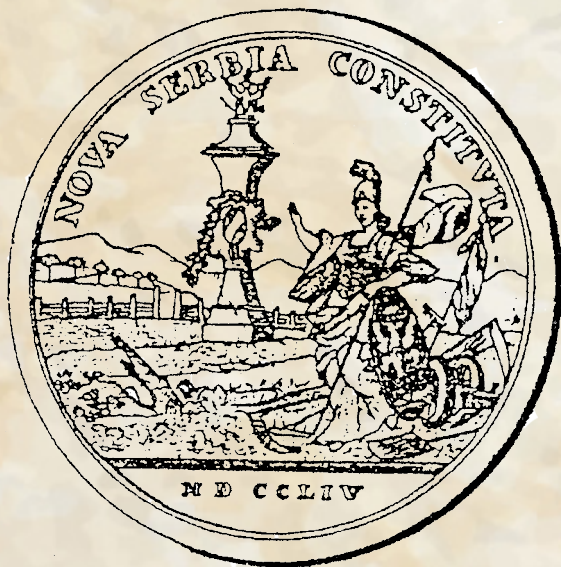

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

**НОВА СРБИЈА И СЛАВЕНОСРБИЈА
У РУСКОМ ЦАРСТВУ ПОЛОВИНОМ 18. ВЕКА**

Темајска изложба архивских докумената

[Поводом 250-годишњице Сеобе Срба
у Руско царство половином 18. века, Нови Сад, мај 2003]

Друго, интерно издање

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

Нови Сад, 2022.

Реч уз ово издање

Тематска изложба архивских докумената „Нова Србија и Славеносрбија у Руском царству половином 18. века”, реализована је поводом обележавања 250-годишњице Сеобе Срба, као саставни, односно пратећи део Међународног научног скупа, који је одржан у међуинституционалној сарадњи Архива Војводине и: ЦЕНТРАЛЊНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ИСТОРИЧНИЙ АРХИВ УКРАЇНИ – КИЇВ и РОСИЙСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ВОЕННО-ИСТОРИЧЕСКИЙ АРХИВ – МОСКВА, у мају **2003.** године.

Архив Војводине је Сеобе Срба у Руско царство, као важну тему у српској историји, први пут приказао **1995.** године, на изложби под насловом „Странице историје – српска насеља у Славеносрбији и Новој Србији” (група аутора), као свој допринос друштвеној и војној историји српског народа. Затим је изложба редизајнирана, допуњена и проширена. Под насловом „Насељавање Срба у Украјини у 18. веку”, у сарадњи са Централним архивом из Украјине и Српско-украјинским друштвом из Новог Сада (аутори: др Људмила З. Гисцова, др Лидија А. Сухих, Павле Станојевић, тадашњи директор Архива Војводине и Весна Башић), свечано је отворена **1997.** године.

Иницијативу у вези с организацијом и реализацијом Међународног научног скупа „Сеобе Срба половином 18. века у царску Русију”, **2003.** године, и концепцију тематске изложбе архивске грађе под насловом „Нова Србија и Славеносрбија у Руском царству половином 18. века”, дао је [мр Средоје Лалић] а подржао [Стеван Рајчевић] тада директор Архива Војводине, који је активно учествовао током припреме и организације Међународног скупа. Један број докумената која су тада била изложена први пут научној и широј јавности, примљена су поклоном из наведених архива, у дигиталном облику, залагањем и посредовањем Средоја Лалића, угледног архивисте и дугогодишњег председника Српско-украјинског друштва из Новог Сада. Аутори те

поново проширене и допуњене изложбе били су: мр Алексије С. Рачуница и Весна Башић (Архив Војводине); Људмила З. Гисцова, Лидија А. Сухих (Централни историјски архив Украјине, Кијев) и др Лариса Цвижба (Руски државни војноисторијски архив, Москва); техничку реализацију поставке изложбе урадио је: Драган Танасковић; рецензент изложбе био је: Средоје Лалић. Научни скуп, публиковање *Зборника радова* и реализацију изложбе, финансирао је тадашњи Покрајински секретаријат за образовање и културу АП Војводине, као генерални покровитељ.

Претежнији део представљене грађе резултат је рада и истраживања искусних архивиста Архива Војводине у руским (московским) архивима, као и Централном државном историјском архиву Украјине у Кијеву (Средоје Лалић; мр Слободан Радовановић), која су се одвијала шездесетих и седамдесетих година 20. века, у оквиру међународне сарадње и размене. Затим су изложбене поставке (1995, 1997) додатно проширене документима из руских архива (Москва) и Централног архива у Кијеву (Весна Башић, 2000–2002), као и грађом која је примљена поклоном 2003. године од ових архива (панои 13 и 14).

Године 2022, директор Архива Војводине, др Небојша Кузмановић подстакао је постављање изложбене поставке из 2003. године, на првом спрату здања Архива Војводине (без редизајна првобитне визуелизације поставке), као и публиковање другог издања тематског каталога из 2003. године.

У овом издању каталога отклоњене су само неопходне коректорске грешке, без промене садржаја аналитичких описа докумената, тј. легенди, које је са изворника превела проф. др Драгиња Рамадански, за потребе изложбе (1997). Сигнатуре докумената наведене су према руском архивском стилу навођења. Без обзира на врсту употребљених скраћеница и честу употребу војних термина, титула, синтагми, и евентуалних недоследности у пресловљавању личних имена с изворника, оне су у контексту јасне и недвосмислене. Интервенисали смо само у писању малог и великог слова у погледу садашње правописне норме српског језика.

НОВА СРБИЈА И СЛАВЕНОСРБИЈА

Сеобе Срба у царску Русију почеле су још почетком 18. века за време владавине цара Петра I Великог и његове кћери царице Ане. Од тих Срба формиран је први Српски хусарски пук 1727. године, који је бројао око 600 хусара (коњаника). Нови талас исељеника, који је започео 1751. године, био је много бројнији и трајао је и поред постепеног јењавања, наредних десетак и више година. Сеоба је подстицана активностима царског двора и обећањима руске царице Јелисавете Петровне о бољем положају и бржем напредовању досељених Срба на „украјинској утврђеној линији”. Оцене о броју досељених Срба варирају између десет и двадесет хиљада, што је у оно доба било од великог демографског значаја. Од досељених Срба установљене су на подручју данашње Украјине две посебне области, једна од друге знатно удаљене: Нова Србија, успостављена и уређена указом царице Јелисавете 1752. године, и Славеносрбија, уређена по угледу на Нову Србију, 1753. године.

У Новој Србији, у којој је војну и цивилну власт имао генерал Јован Хорват, устројена су два српска пука по двадесет чета – насеља („шанчева”), од којих је више њих добило назив из „старог краја” (Вараждин, Вуковар, Сомбор, Суботица, Турија, Мошорин, Кањижа, Мартонош, Бечеј, Панчево, Косово-далматинско и др.).

У Славеносрбији су управљали, сваки са својим српским хусарским пуком, генерали Јован Шевић и Рајко де Прерадовић, а у сваком пуку основано је по 16 насеља – шанчева.

Аутономија тих двеју области трајала је веома кратко, до 1764. године, када су обе укинуте реформама руске царице Катарине II Велике. Брзој асимилацији досељених Срба највише су допринеле околности као што су: прилив досељеника других националности, женидбе и мешање са већинским украјинским и руским становништвом, иста (православна) вера и брзо напредовање у војној служби и племићкој хијерархији.

Мр Алексије С. Рачуница

Елисавета Петровна (1741–1761), руска царица,
основала је Нову Србију 1752, а Славеносрбију 1753.

Изложбу чини 14 хронолошких целина

1. Из историје досељавања Срба у Руско царство	2 паноа
2. Досељавање и оснивање српских насеобина у Украјини	2 паноа
3. Нова Србија	4 паноа
4. Побуна Црногораца	1 пано
5. Команда г/л Јована Хорвата	1 пано
6. Славеносрбија	3 паноа
7. Живот српских досељеника са украјинским становништвом	4 паноа
8. Учешће српских војника у ратовима ван руских граница	1 пано
9. Команда г/м Јована Шевића	1 пано
10. Далматинци попуњавају пукове у Новој Србији и Славеносрбији	1 пано
11. Команда г/м Прерадовића	1 пано
12. Крај Нове Србије и Славеносрбије	1 пано
13. Сеобе Срба у Руско царство – Руски државни војноисторијски архив, Москва (документа примљена поклоном, поводом јубилеја)	2 паноа
14. Сеобе Срба у Руско царство – Централни државни историјски архив Украјине, Кијев (документа примљена поклоном, поводом јубилеја)	2 паноа

1. 1578, 28. октобар, Луцк. Сведочанство судског извршиоца Луцког среза, Григорија Красносиљског у судској расправи између Миколаја Муриновића, управитеља полоцког војводе Миколаја Дорогостајског, и Стефана Србина, управитеља кнегиње Марије Корецке. (RUS, ф. 25, пописник 2, предмет 18, лист 715)

2. 1665, 17. април. Писмо хетмана Ивана Брјуховецког московском цару Алексеју Михайловићу, у којем пише о јуначкој смрти брацславског пуковника Ивана Србина у Умању. (RUS, Акти који се односе на историју и Јужне и Западне Русије, Т. 5, СПб 1867, стр. 268. и 270)

3. 1732, 11. јули, Глухов. Повеља хетмана Данила Апостола пензионисаном поручнику Хусарског пука Николи Колатовићу, Србину, који је ожењен Украјинком, да се његова кућа у граду Черингову ослобађа обавезног примања подстанара. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 4112, лист 3)

4. Град Нежин Черниговске губерније, фотографија из 19. века

5. Списак војника Запорошке војске 1649, стр. 235 и 236. У саставу Брацславског пука био је козак Самојло Сербиненко, а Перејаславског пука, Ласко Сербиненко.

6. 1750–1752, Глухов. Изводи о служби Срба Радиона Лукјанова и његовог сина Јакима Радионова, старешине Иркклејевској чети Миргородског пука, и о његовом премештању у команду Ивана Хорвата. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11214, лист 550)

7. Град Миргород у Полтавској губернији, фотографија с почетка 20. века

8. 1715, 10. јули, Петроград. Указ руског императора Петра I хетману Ивану Скоропатском, о постављењу Србина Михаила Милорадовића за чардачког пуковника на основу заслуга у рату са Турском. (RUS, Фонд 220, пописник 1, предмет 270, стр. 1)

9. 1733, 17. септембар, Кијев. Сведочење запорошког атамана Семена Безпалог пред кијевским гувернером В. П. Шереметјевим, о враћању козака са територије Турске и о њиховом размештају на Запорожју. Посебно је истакао да међу 30 хиљада Запорожаца има 50 Срба који су побегли из Русије. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 318, стр. 30)

Загорски козак са пуном ратном опремом. Гравира 19. век

10. 1730, 30. мај, Санкт Петербург. Указ руске царице Ане, хетману Данилу Апостолу, о постављењу пуковника чардачког пука Григорија Грабјанке на место Гаврила Милорадовича, разрешеног због злоупотребе положаја. (RUS, ф. 1407, пописник 1, предмет 3, стр. 1)

11. Белешка о породици Божић, пореклом из Србије, наведено у: *Малоросијски родословник*, том I, Кијев 1908. Попис украјинског племства саставио је Вадим Модзолевскиј.

12. Грб племићке породице Милорадовић (UKR, ф. 1219, пописник 3, предмет 5, стр. 6)

13. 1752, 22. јануар, Санкт Петербург. Одлука кабинета руске царице Јелисавете Петровне, о исплати превоза секун-мајору Хусарског пука, Димитрију Перићу и капетану Петру Текелији, који су били послати у Трансилванију ради куповине коња за царску шталу. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2100, стр. 1)

14. 1745, 30. март. Указ Сената Генералној војној канцеларији, о давањима пуковнику Српског хусарског пука Стефану Витковићу, сто домаћинстава у селима Брезовка, Михнивци и Козилевска, на територији Стародубског пука. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 19820, стр. 2)

15. 1752, 19. мај, Петров Оток. Писмо генерал-мајора Ивана Ђебова хетману Кирилу Розумовском, о потреби да се пошаље 2 хиљаде радника из левообалских пукова за изградњу тврђаве Свете Јелисавете и других упоришта у Новој Србији. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11214, лист 2, 11)

16. 1752, 12. јуни, Тврђава Свете Јелисавете. Наредба генерал-мајора Ивана Ђебова за четну управу у вароши Архангелогород, да се становништво информише о границама насеобина Нове Србије. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11214, лист 386)

17. 1752, јули–август, Кијев. Текст заклетве коју су потписивали досељеници Славеносрпске команде. На меморандуму, 1741. година. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2186, лист 49)

18. Кијев, Подол, фотографија из 19. века

19. 1719, 14. јануар, Глухов. Повеља хетмана Ивана Скоропадског,

мештанину града Нежин, Србину Константину Констенецком, о ослобађању од дажбина. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 2641, лист 3)

20. Јелисаветград, данас – Кировоград, фотографија из 1917.

21. 1752, 7. август – 23. новембар, Кијев. Извод из пописа путних трошкова до Кијева и трошкова боравка у Кијеву славеносрпских команди Рајка Прерадовића и Ивана Шевића. Током 1752. године потрошено је 2.217 рубаља и 95 копејки. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2186, лист 40–44)

22. 1752, 23. октобар, Санкт Петербург. Указ руске царице Јелисавете Петровне за хетмана Кирила Розумовског о снабдевању храном, за људе и за стоку, и о привременом смештају српских официра који су дошли као досељеници у Руску царевину. (RUS, ф. 1407, пописник 1, предмет 38, лист 1)

23. Варош Васиљков Кијевске губерније, фотографија из 1910. године. У 18. веку овде је била граница између Русије и Пољске.

24. Град Глухов, који је у 18. веку био престоница Хетманске Украјине, фотографија с почетка 20. века.

25. 1752, 10. јун, Беч. Писмо руског амбасадора у Аустрији М. П. Бестужева-Рјумина кијевском гувернеру М. И. Леонтијеву, ради пружања помоћи за смештај српског свештеника Михаила Вани Ивановића у Кијеву. Бестужев-Рјумин моли архимандрита Кијево-печерске лавре да подржи свештеника Ивановића. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2192, стр. 3 и полеђина)

26. 1752, 23. октобар, Кијев. Рапорт из Кијевске губернијске управе хетману Кирилу Розумовском, о прелазу преко границе у варош Васиљков и размештају по становима у Кијеву, на Подолу, Ивана Шевића и његове Славеносрпске команде, укупно 178 људи. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2186, лист 2 и 5)

27. Украјински хетман Кирило Розумовски 1750–1764.

28. 1754, 2. април, Кијев. Извештај потпуковника српске команде Ивана Шевића Кијевској губернији о добијању указа те губерније за смештај команде у Кијеву на Подолу. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2487, стр. 1)

29. 1752, 3. фебруар, Санкт Петербург. Упутство Сената Руске царевине генерал-мајору артиљерије Ивану Ђебову, о насељавању

Ивана Хорвата у Заднепровју. (*Полное собрание законов Российской империи* – Т. XIII. СПб, 1830, Ц. 598–605)

30. 1752, 30. јуни, варош Крилов Митрополског пука. Извештај Криловске четне управе Миргородског пука о својевољном заузимању станова за припаднике Пандурског пука потпуковника Михајла Хорвата, укупно 90 лица. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11214, лист 449а)

31. 1752, 5. јули, Миргород. Извештај миргородског пуковника Федера Остроградског о притешњавањима које су трпели становници Архангелогорода и других вароши од досељеника из Нове Србије. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 112114, лист 384–385)

32. Јелисавета Петровна – руска царица (1741–1761)

33. 1752, Глухов. Изводи из извештаја о току насељавања чета Нове Србије на подручју Цигуљевске чете Миргородског пука. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11214, лист 770)

34. *Историја градова и села Украјине*. Кировоградска област, текст о Новоархангелску половином 18. века. Ова варош је имала назив Архангелогород и била је у саставу Нове Србије.

35. Варош Новоархангелск Кировоградске области, 1970. године

36. 1752, 9. јули, Цигулив, Нова Србија. Писмо генерал-мајора Ивана Гјебова хетману Кирилу Розумовском, о томе да становници Крилова нису пустили досељенике Пандурског пука Михајла Хорвата да користе пашњаке, шуме и сл. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 112114, лист 442–443)

37. Карта Нове Србије

38. Трг Кирова у Кировограду, 1958. године

39. 1756, 6. јули, Нова Србија. Писмо генерал-лајтнанта Ивана Хорвата атаману војске запорошке, са молбом да га обавештава о поверљивим пословима. Хорват је сматрао да као највиши командант у Новој Србији мора бити обавештен о питањима безбедности на границама и односима са Турском и Пољском, а не да се питања решавају без њега. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 21, лист 201)

40. 1753, 18. јуни, Санкт Петербург. Указ руске царице Јелисавете Петровне за хетмана Кирила Розумовског, о начину смештаја и снабдевања храном за људе и стоку војних команди и пукова, који су бранили Нову Србију од евентуалних напада Татара и били намењени за борбу против „гайдамака” – украјинских побуњеника. (RUS, ф. 1407, пописник 1, предмет 50, лист 1)

41. 1761, Нова Србија. Пасош који је Иван Хорват дао војном иследнику Леонтију Мелихову да би путовао у варош Смелу, због презимања двојице српских затвореника који су били тамо у затвору. (RUS, ф. 1392, пописник 1, предмет 86, лист 1)

42. 1760, 23. септембар, Тврђава Свете Јелисавете. Саопштење дејствителног статског саветника Андреја Фливерка, о именовању управе у главној насеобини Нове Србије, Мироградском шанцу – Главној управи Новосрпског корпуса да она спада у надлежност Сената. (RUS, ф. 1413, пописник 1, предмет 19, лист 174)

43. Централна улица Кировограда, 1965. године

44. 1763, 4. септембар, Санкт Петербург. Указ војне колоније за Андреја Фливерка, да је поручник Константин Николетић послат у Нову Србију за послове насељавања. (RUS, ф. 1413, пописник 1, предмет 38, лист 206)

45. Варош Смела Кијевске губерније, фотографија с почетка 20. века

46. Село Комишуватоје Новоукрајинског рејона Кировоградске области

47. Карта Нове Србије, почетак 1760. године

48. Село Пантазејевка Знамјамског рејона Кировоградске области. У 18. веку оба села била су у саставу Нове Србије.

49. 1754, 17. децембар, Санкт Петербург. Извод из извештаја Колегија спољних послова Сенату, као одговор на указе о изградњи Тврђаве Свете Јелисавете. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2501, стр. 1 и полеђина)

50. План тврђаве из 18. века, према систему маршала Вобана. (RUS, ф. 2213, пописник 1, предмет 44, стр. 6)

51. 1754, 18. октобар. Писмо кримског хана Арслана Гиреја кијевском вицегувернеру Ивану Костјурину, о циљу изградње тврђаве Свете Јелисавете. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2499, стр. 1–4)

52. Планови шанчева (RUS, ф. 2213, пописник 1, предмет 44, стр. 34)

53. Тешка мортира

54. 1754, 29. април. Писмо кијевског вицегувернера Ивана Костјурина молдавском господару о мотивима изградње тврђаве Свете Јелисавете. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2498, стр. 6 и полеђина)

55. Ратни топ од 6 фунти (RUS, ф. 2213, пописник 1, предмет 45, стр. 31)

56. 1759, 19. јануар, Санкт Петербург. Указ руске царице Јелисавете Петровне Војном колегију о Србима из Србије и Црне Горе (824 лица), који су били сакупљени у Кијеву, а упућени су за насељавање у Оренбуршку губернију. Њима је било дозвољено да се јављају са молбом за насељавање у Нову Србију, Славеносрбију, као и премештај у славеносрпске чете у војсци на фронту. (RUS, ф. 1413, пописник 1, предмет 14, лист 428)

57. 1757, мај. Списак имена оног дела Црногорске команде за који је одлучено да се насели у Славеносрбију заједно са командом генерал-мајора Шевића. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 3060, лист 36–39)

58. „Есеји о историји славенске колонизације у Новоросији” Ј. Загоровског. Овај приказ је објављен у часопису *Војноисторијски гласник*, 1912.

59. 1759, 4. јули, Славеносрбија. Списак имена чланова Црногорске команде, који су прешли у Курску из Црногорске команде у команду Рајка Прерадовића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 14, лист 36–40)

60. 1756, 24. март, Нова Србија. Писмо Ивана Хорвата кнезу Љубомирском о чиновницима на руској граници који не пропуштају досељенике у Нову Србију. (UKR, ф. 1393, пописник 1, предмет 71, лист 1–2)

61. 1759, 24. август, Нова Србија. Извештај Ивана Хорвата Андреју Фливерку, о нередима у Курску међу досељеницима који су били послати код Хорвата из Москве према одлуци Црногорске комисије, са молбом да се бар један део њих, који су се нашли у Славеносрбији, врати. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 14, лист 131)

ΟΤΕΡΗΜΕΡΕ ΜΑΚΟΡΑ ΓΕΟΡΓΙΑ ΠΡΕΡΑΖΕΙΤΑΙ

[illegible]

1757, август 9. Рапорт премијер-мајора Георгија Прерадовића
државном саветнику А. Фливерку

62. Украјинско село у степи. Катеринославска губернија, фотографија из 1915. године.

63. Иван Хорват, генерал-лајтнант српске војске

64. Изглед артиљеријске батерије у саставу топова и мортира. (RUS, ф. 2213, пописник 1, предмет 44, страница 62)

65. Граничар на осматрању

66. 1759, 7. новембар, Нова Србија. Извештај Ивана Хорвата Андреју Фливерку о нередима у Црногорској команди (69 лица), те учесницима који су се доселили у варош Бориспољ у близини Кијева, с молбом да њему предају шесторицу иницијатора тих нереда на челу са коњичким наредником Михаилом Филиповићем. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 14, лист 369)

67. 1753, 17. мај, Санкт Петербург. Указ руске царице Јелисавете Петровне за хетмана Кирила Розумовског, о ослобађању трговаца плаћања царине за увоз робе у Нову Србију. (RUS, ф. 1407, пописник 1, предмет 48, лист 1)

68. 1759, 7. новембар, Нова Србија. Извештај Ивана Хорвата Андреју Фливерку, о доласку у Славеносрбију 53 од 69 учесника нереда у Црногорској команди, с молбом да се они пошаљу у украјинско село Власоку, где је смештен Македонски хусарски пук. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 14, лист 371)

69. Карта Славеносрбије 1753–1764.

70. 1756, 5. јануар. Списак трошкова за издржавање Славеносрбије током 1755, који је доставио војни благајник у Славеносрпску комисију. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 9, лист 16)

71. 1756, 7. фебруар, Лубни. Извештај Гендриха Христофорова из Лубенске пољске апотеке о давању лекова за Славеносрпску команду. Списак лекова на латинском језику. (UKR, ф. 1413, пописник 71, предмет 7, лист 203–204)

72. 1756, 3. април, Славеносрбија. Извештај Рајка Прерадовића генерал-мајору Илији Бибикову, о исплати помоћи за хусарску децу сирочад. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 9, лист 155)

73. 1755, 29. мај, Санкт Петербург. Указ војног колегија за генерал-мајора Илију Бибикова о опремању оружјем подофицира и ре-

дова из команде генерал-мајора Рајка Прерадовића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 5, лист 49–50)

74. 1760, 18. март, Запорошка Сеч. Нота из Управе Војске Запорошке у Славеносрпску комисију, о наредби да се на територији Запорожја тражи каплар Коњаничког хусарског пука Иван Сербуља. (UKR, ф. 229, пописник 92, предмет 1, лист 9)

75. 1764, 12. октобар, Запорошка Сеч. Извештај Управе Запорошке Сечи хетману Кирилу Розумовском, с молбом да прекине отимање земљишта која су се налазила у власништву Запорожаца, јер су они претрпели велике територијалне губитке током насељавања Нове Србије и Новослободског пука. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 165, лист 60–65)

76. Логор запорошких козака у степи. Гравира с краја 19. века

77. 1758, 12. октобар, Нова Србија. Писмо Ивана Хорвата атаману Војске Запорошке Григорију Федорову, с молбом да се потраже бегунци из Нове Србије, и да се одобри пратња трговцу којег је Хорват послао са робом, са обећањем помоћи Запорошцима који ће долазити у Нову Србију на сајам. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 18, лист 77)

78. Запорошки козак са пуном ратном опремом. Гравира, 19. век

79. 1752, 19. јули, Глухов. Указ Генералне војне управе за полтавског и миргородског пуковника и атамана Запорошке Сечи, о давању земљишта на територији Пукова и Запорожја за српске досељенике, о исељавању украјинског становништва, о начину продаје кућа новопридошлим Србима. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11214, лист 418–419)

80. Пољски топ „однорог” од 10 фунти

81. 1756, 20. јуна. Извештај Рајка Прерадовића генерал-мајору Илији Бибикову, о разграничавању земљишта уз реку Бахму за насељавање једне од чета. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 6, лист 155–156)

82. 1756, 12. октобар, Санкт Петербург. Указ Сената генерал-мајору Илији Бибикову о давању дозволе за лечење и продају ракије без пореза у Славеносрбији. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 8, лист 330–333)

83. 1757, март, Славеносрбија. Извештај Андреја Фливерка о његовом доласку у Славеносрпску комисију на основу императорског

указа од 28. новембра 1756. и преузимању дужности начелника те комисије уместо генерал-мајора Бибикова. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 12, лист 19)

84. „Историја градова и села Украјине”, Воршиловградска област: Славеносрпско насеље настало је 1753. године у оквиру Славеносрбије, у то доба имало је назив Подгорное.

85. 1762, 29. октобар. Текст заклетве за хусаре који су ступили у руско поданство и службу у Команду Шевића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 36, лист 225)

86. Казна шпицрутенима, цртеж Тараса Шевченка, 1856–1857.

87. 1763, 20. новембар. Извештај генерал-мајора Рајка Прерадовића Андреју Фливерку, о кажњавању шпицрутена, батинању хусара који су оштетили сеоског старешину и двојицу сељака, осам пута по хиљаду удараца. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 31, лист 219)

88. 1757, 25. септембар, Санкт Петербург. Указ Војног колегија Андреју Фливерку, о истрази догађаја у којем су премјер-мајор Георгије Прерадовић и његов ађутант Бедрјага оружјем јуришали на Бахмутску царину, од тога су страдали хусари, чувари и друга лица која су се налазила у згради царине. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 11, лист 237–238)

89. 1773, 3. март. Писмо Степана Храповичког војном писару Јакову Глобу, с молбом да упише премјер-мајор Ивана Прерадовића у почасне козаке Војске Запорошке. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 232, лист 78)

90. План запорошког зимовишта. Цртеж с краја 19. века

91. 1756, 26. јануар, Острогоск. Нота пуковника Тевјашова Славеносрпској комисији о давању козака из Острошког пука у команде Рајка Прерадовића и Јована Шевића, за чување Славеносрбије од Татара и гајдамака. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 7, лист 167)

92. 1759, 20. октобар, Бахмут. Извештај Андреја Фливерка, о давању дозволе за повратак у отаџбину, у „Цесарију Срба” Рајку Поповићу, који ће ако остане у Славеносрбији, бити унапређен у чин поручника. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 12, лист 432)

93. Град Луганск, Катаринославска губернија. Почетак 20. века. У 18. веку ова територија је била у саставу Славеносрбије.

94. 1765, 4. септембар, Санкт Петербург. Писмо атамана Петра Калнишевског војном судији Павелу Головатом, о току преговора у врховним владајућим органима Русије о питању повратка земљишта Запорошцима, које је било одузето за насељавање Нове Србије, Новослободског пука, Славеносрбије и о томе да се руским чиновницима не жури у решењу овог питања. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 175, лист 150–152)

95. 1754, 22. јуни. Нота управе Кијевског пука за Кијевску духовну конзисторију о давању радника, 96 људи опремљених алатом, коњским колима, храном за изградњу упоришта и зграда у Новомиргородском, Могиљном, Каљниболотском, Петростровском Шанцу Нове Србије. (UKR, ф. 127, пописник 1020, предмет 2381, лист 1, 11)

96. 1755, јуни. Извештај Кијевске управе за Колегиј спољних послова о току пресељавања украјинског Новослободског пука са земљишта заузетих за Нову Србију, на територију Запорошке Сече дуж река Домоткане, Самоткане и др. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2660, лист 2–3)

97. 1756, 11. фебруар, „Станица”, козачко село Луганск. Извештај старешине Алексеја Ларионова генерал-мајору Бибикову, о резултатима извиђања у рејону Толсте Могиве. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 7, лист 207)

98. Украјинске историјске песме у којима се спомињу Срби – досељеници. Штампане су у зборнику: *Историјске њесме*, Кијев 1961.

99. Карта Нове Србије у украјинским областима, почетак 18. века

100. 1756, 23. новембар, Санкт Петербург. Указ хетмана Кирила Розумовског, за Генералну војну управу, о давању хиљаду козака из левообалских пукова за Нову Србију уместо ландмилиционарских пукова за чување границе. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 13543, лист 1)

101. Украјинци из Левообалске Украјине: племкиња и козачки пуковник, крај 18. века

102. 1760, 4–6. децембар, Красниј Јар – Бахмут. Документа о разарању куће хусара Петра Мијоковића од официра Харковског пука Герасима Буцкима: извештај генерал-мајора Шевића, сведочанство Буцког са Фливерковом одлуком. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 18, лист 298, 300)

103. 1762, 2. мај. Извештај официра Харковског пука Дробицког, о доласку заједно са командом козака – 80 лица, у Славеносрбију. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 24, лист 24)

104. Ушће река Буга и Симјухи, 1913.

105. 1757, 10. децембар, Нова Србија. Наредба команданта Новосрпског корпуса генерал-лајтнанта Ивана Хорвата, атаману Петру Калничевском, у вези с тим како да поступи команда Запорожаца која је била упућена у Нову Србију да се бори против гајдамака. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 44, лист 37)

106. Чувар границе од гајдамака (хајдука)

107. 1759, 15. октобар, Красниј Јар. Извештај генерал-мајора Шевића Андреју Фливерку, о појави гајдамака у близини вароши Тор. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 14, лист 478)

108. Иван Крипјакевич, „Срби у украјинској војсци 1650–1660”. Овај текст украјинског историчара штампан је у часопису *Зайиси науочној друшћива Тарас Шевченко*, књига 129, Лавов 1920.

109. 1761, 19. април. Тврђава Света Јелисавета. Нота главне управе Новосрпског корпуса за команданта тврђаве Свете Јелисавете, Мурав Јова о помоћи у потрази за гајдамацима који су напали кућу коњичког наредника Требињског, у шанцу Мошорин. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 118, лист 9–10)

110. Карта Нове Србије, почетак 1760. године

111. 1752, 31. август, Цибулив. Извештај генерал-мајора Ивана Гљебова Кијевској губернији, о указу Војног колегијума којим се одобрава војна пратња српским официрима као заштита од гајдамака. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2127, стр. 1 и полеђина)

112. 1757, 15. јули, Кош. Извештај кошевског атамана Данила Стефановића кијевском вицегубернатору Ивану Костјурину, о доласку гајдамака на територију Новослободског козачког пука и о гласинама да генерал Иван Хорват дозвољава гајдамацима пролаз кроз Нову Србију и територију Пољске. (UKR, ф. 59, пописник 1, предмет 2998, стр. 1 и полеђина, 9)

113. 1752, 12. септембар. Повеља руске царице Јелисавете Петровне хетману Кирилу Розумовском, о накнадној прекоманди ко-

зака ради чувања Нове Србије од напада гајдамака и спољашњих непријатеља. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 11424, стр. 2 и полеђина)

114. 1754, 20. јуни, Лубни. Извештај канцеларије Лубенског пука Генералној војној канцеларији о упућивању 350 козака и сељака као и коња и опреме за изградњу Каљниболатског, Могиљног и других шанчева на територији Нове Србије. (UKR, ф. 51, пописник 3, предмет 18872, стр. 15–16)

115. 1763, Санкт Петербург. Указ Војног колегијума за Андреја Фливерка, о одлагању унапређења лајтнанта Павла Миоковића у чин капетана, док не доведе у руску службу сто људи који ће доћи у хусаре у Славеносрбију. Довео је само 47 људи. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 91, 94)

116. 1755, 17. март, Запорошка Сеч. Рапорт у име поглавара Запорошке Сечи у Кијевску губернијску управу, о информацији коју су сазнали на Криму запорошки извиђач Константин Србин, који је знао турски језик, и његов колега Леонтиј Вецерњи, између осталог и о незадовољству турске и кримске владе насељавањем Нове Србије и грађењем упоришта у њој, о претњама Турака да прекину уговор о миру с Русијом. (UKR, ф. 229, пописник 1, предмет 21, лист 54–55)

117. 1760, 4. јули, Бахмут. Извештај Андреја Фливерка, о унапређивању синова генерал-мајора Шевића, Ивана и Петра, и њиховом премештању у славеносрпске чете руске војске на фронту. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 19, лист 144)

118. Гренадир Пандурског пука 1752. године. Гренадирски официр Пандурског пука 1752. године

119. 1763, 5. јуни, Санкт Петербург. Указ Војног колегијума за Андреја Фливерка о унапређењу лајтнанта Георгија Шевића у чин капетана, јер је довео у руску службу 125 људи. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 38, лист 88)

120. Д. И. Багалиј, *Насељавање Јужне Украјине – Зайоружје и Новоросијски крај – и њихови њеној културној развоја*, Харков 1920. (корице и почетак 5. поглавља).

121. Хусар Жутог хусарског пука, 1742. године

122. 1765, 17. јуни. Указ управе Катерининске провинције о искључивању из списка генерал-поручника Ивана Шевића и његовог сина, премијер-мајора Шевића, који су умрли.

123. 1763, 8. април, Красниј Јар. Списак особа које је у руску службу довео 1759–1763. године лајтнант Георгије Шевић, 125 људи који су дошли у Славеносрбију у команду генерал-мајора Шевића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 39, лист 50–53)

124. 1760, јануар, Бахмут. Извештај Андреја Фливерка, о премештању поручника Рајка Поповића из команде генерал-мајора Шевића у славеносрпске чете војске на фронту под командом генерал-фелдмаршала Салтикова. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 19, лист 9)

125. Топови тврђаве Свете Јелисавете. Кировоград, 1969. године

126. 1762, 2. октобар. Извештај генерал-мајора Рајка Прерадовића, Андреју Фливерку, о пријему за насељавање у Славеносрбију официра и редова Гољштинског пука руске војске. Списак имена, назначена национална припадност. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 31, лист 360–362, 385)

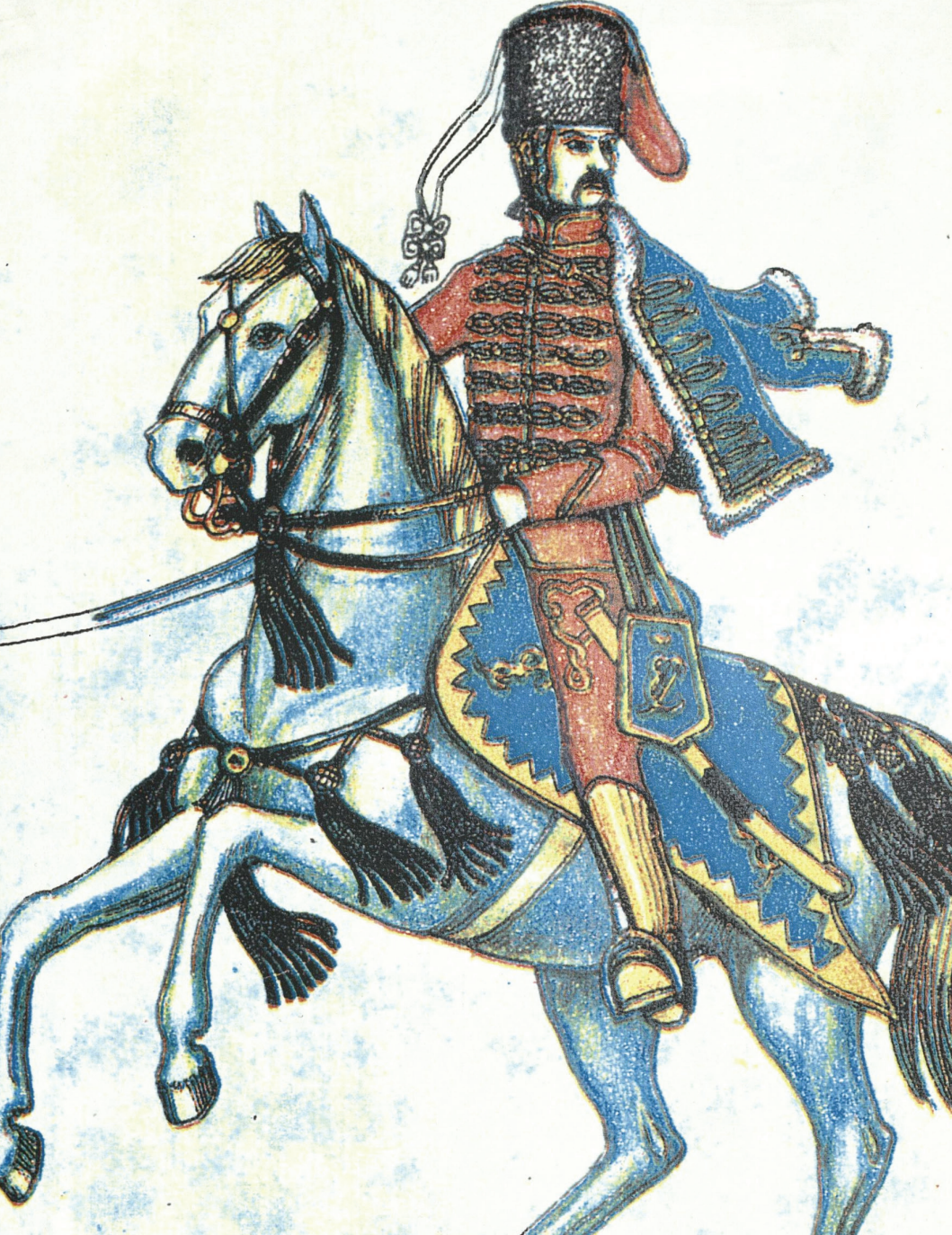
127. 1763, 20. новембар, Санкт Петербург. Указ руског цара Петра III о смештају за зимски период руске војске, између осталог и славеносрпских чета, који су учествовали у борбама ван руских граница. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 31, лист 190–191)

128. 1762–1763. Сведочанства Срба који су ступили у хусарску службу у Славеносрбији у команду генерал-мајора Шевића: Јефтимија Флерковића, Петра Манојловића, Јанка Димитријевића, Јефтимија Кнежевића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 25, лист 839; предмет 36, лист 566–567, 356–357, 476, 444–445, 306–307; предмет 33, лист 190)

129. 1751–1753. Резиденција владике далматинског Симеона (Кончаревића)

130. 1760, Санкт Петербург. Владика Симеон (Кончаревић) упознаје руску царицу Јелисавету Петровну са тешким приликама у Далмацији.

131. 1760. Синод Руске православне цркве, дозволио је Симеону (Кончаревићу) да чинодејствује, а митрополит Арсеније (кијевски) издао је грамату Лазару Вујиновићу да може вршити богослужења.

Офицер Молдавского хусарского пука

132. 1759. Срби из Далмације смештају се у Нову Србију и Славеносрбију.

133. 1758. Поред Ивана Хорвата, Сенату се са молбом обраћају и официри из Нове Србије, да се оснује Српска епархија на чијем би челу био владика Симеон (Кончаревић).

134. После 1756. Списак редова из команде генерал-мајора Рајка Прерадовића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 3, лист 125–139)

135. Владика Симеон (Кончаревић)

136. 1781, Далматински пук. Оставке на војну службу и прекоманде.

137. Кијево-печерска лавра, 1838. године

138. 1776–1785, Далматински пук, унапређења у више чинове официра Далматинско-хусарског пука.

139. 1759, 17. децембар. Извештај генерал-мајора Рајка Прерадовића Андреју Фливерку, о доласку у његову команду српског племића Данила Добровицког. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 15, лист 587)

140. Официр Молдавског хусарског пука

141. 1756, 6. септембар, Санкт Петербург. Указ Војног колегијума генерал-мајору Бибикову о премештању потпуковника Зорића из команде генерал-мајора Прерадовића, у другу команду због конфликта који је настао међу њима. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 8, лист 176–177)

142. 1760, 12. август. Извештај Андреја Фливерка о ступању у руско поданство и одласку у команду Рајка Прерадовића српских племића Лазара Рубешића и Данила Добровицког. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 19, лист 159)

143. Пандур Новомиргородског гарнизонског пука, 1760. године. Трубач Слободског хусарског пука, 1742. године.

144. 1760, 17. јануар. Извештај Андреја Фливерка о ступању у руско поданство, и одласку у команду Рајка Прерадовића, хусара, између осталих Срба, Тодора Братулића и Луке и Лазара Перића. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 191, лист 16, 17–19)

145. 1763, 8. август, Санкт Петербург. Указ Војног колегијума Андреју Фливерку, о унапређењу потпуковника Георгија Прерадовића у

пуковника, за добру службу и успехе у довођењу људи из иностранства за насељавање Славеносрбије. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 38, лист 176)

146. 1764, Санкт Петербург. Наредба генерал-поручника Мељгунова Андреју Фливерку, о премештању пуковника Георгија Прерадовића са његовим пуком у Фливеркову команду уместо у Шевићеву, као што је било одлучено раније. Такође, о Прерадовићевој обавези да чува шуму од уништавања. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 40, лист 197)

147. 1764, 11. јуни, Санкт Петербург. Реферат руских чиновника Виљбоа, Панина, Цернишова, Мељгунова, који је потписала царица Катарина II, о укидању Славеносрбије, о уласку ове територије у састав Новоросијске губерније и именовању Катарининском провинцијом.

148. 1764, 30. новембар. Текст заклетве команданта и официра Бахмутског хусарског пука, са потписима официра Срба, који су били премештени у овај пук из Славеносрбије. (UKR, ф. 1413, пописник 1, предмет 45, лист 326–327)

149. 1764, 25. мај, Санкт Петербург. Наредба генерал-поручника Мељгунова Андреју Фливерку, о давању извештаја о Команди, количини земљишта, људи, коња, оружја и опреме у Славеносрбији у вези с њеним укидањем. (ф. 1413, пописник 1, предмет 40, лист 92–93)

150. 1764, октобар. Попис чета које су биле у саставу Прерадовићевих и Шевићевих пукова, извештај о њиховом новом смештају и о црквама у тим местима где су чете смештене. (ф. 1413, пописник 1, предмет 45, лист 412–414)

151. 1732, 10. мај. Промеморија (писмена молба, подсетник) Колегије иностраних послова упућена Војној колегији, о оставци на службу и давању награде редовима (жолнирима) у Тврђави Светог крста, а у јединици Ивана Албанеза, мајора „старог” Српског хусарског пука.

152. 1752, 19. фебруар. Извештај генерал-мајора Хорвата Војној колегији, о упућивању 15 људи, неожењених и без породице, из његовог пука у Српски хусарски пук, и о превођењу уместо њих из Српског хусарског пука истог броја људи нижег чина који би прешли у насеље ради војног увежбавања насељеника.

153. 1752. Копија регистра планова, фасада и профила тврђавских објеката и унутрашњег уређења тврђаве Свете Јелисавете, пројектоване ради изградње у новој Србији.

154. 1752, 2. децембар. Текст Заклетве генерал-мајора Рајка де Прерадовића с његовим потписом.

155. 1753, 15. јануар. Извештај Кијевске губернијске канцеларије Правитељствујушчем сенату о довођењу на заклетву И. Крестића и Струзи који су дошли из „славеносрпског народа” у пук генерал-мајора Јована Шевића.

156. 1758, 5. март. Указ царице Јелисавете Петровне Војној колегији, о унапређењу потпуковника М. Зорића у чин пуковника и мајора П. Текелије у чин потпуковника хусарских пукова.

157. 1763, 23. децембар. Извештај генерал-мајора Рајка де Прерадовића Војној колегији, с предлогом да се славеносрпски хусарски ескадрони у Прерадовићевом Славеносрпском пуку реформишу према обрасцу „стариx” хусарских пукова.

158. 1777, 9. новембар. Извештај Војне колегије о службовању и оставкама официра и подофицира Српског Венгерског, Молдавског, Влашког, Бахмутског, Црног и Жутог хусарског пука.

159. 1763, 17. септембар. Месечни извештај пуковника П. Текелије Војној колегији, о стању људства и коња у Српском хусарском пуку за септембар 1763. године.

160. 1763, 17. септембар. Рапорт пуковника П. Текелије, Војној колегији о старешинама штаб-официрима Српског хусарског пука.

161. 1783. јули. Извештај Војној колегији, о служби и оставкама бригадира грофа Г. Подгоричанина у Српском хусарском пуку, бригадира кнеза А. Стратимировића и потпуковника И. Кључаревског у Далматинском хусарском пуку.

Преко 300 докумената, фотографија, мапа и гравира сведоче о српској историји у Руском царству.

Мр Алексије Рачуница

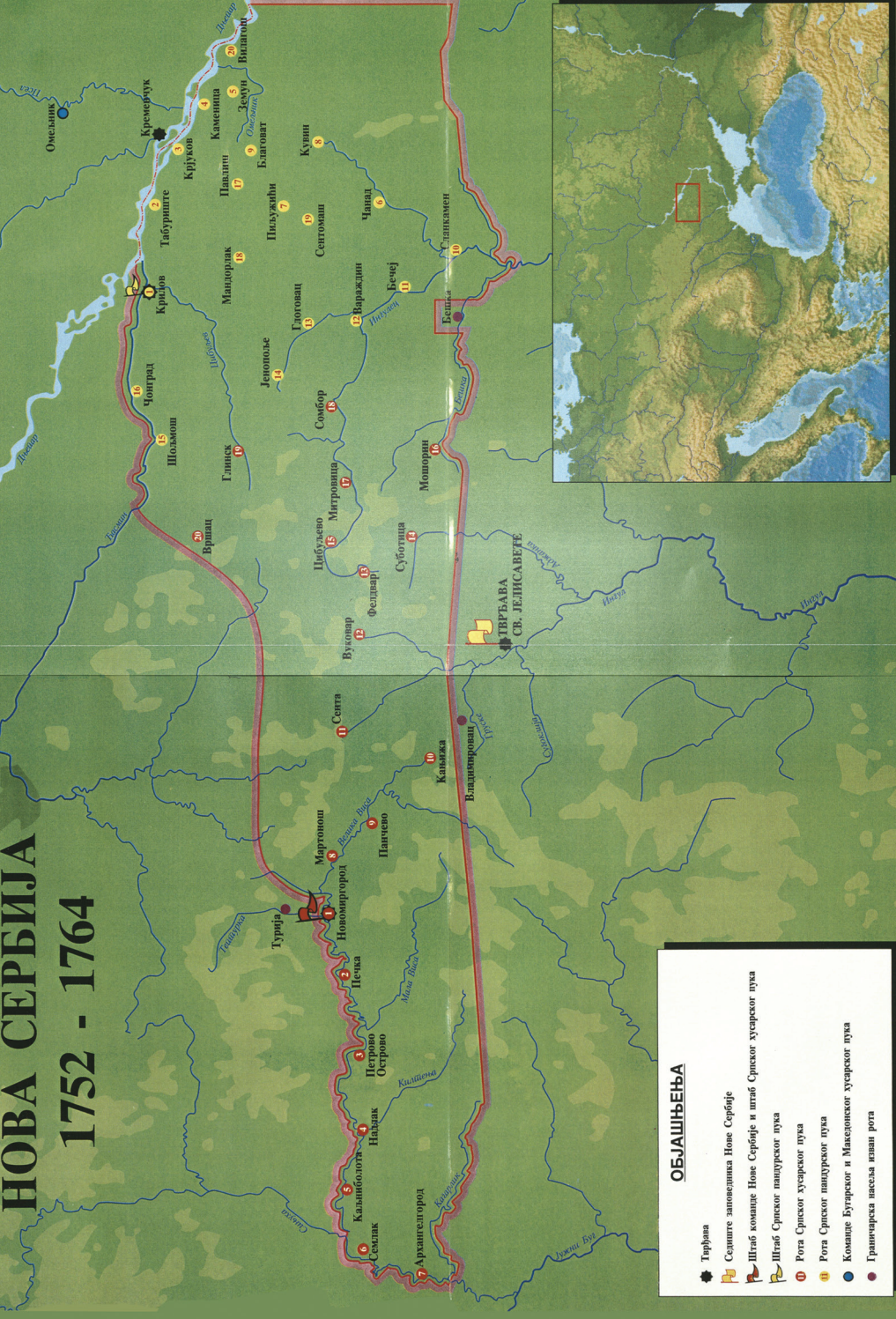

Генерал Петар Текелија (1720–1792),
командант „старог” Српског хусарског пука

Јован Хорват (1720–1780), командант Нове Србије

НОВА СЕРБИЈА 1752 - 1764

**НОВА СРБИЈА И СЛАВЕНОСРБИЈА
У РУСКОМ ЦАРСТВУ ПОЛОВИНОМ 18. ВЕКА**

Темајска изложба архивских докумената

Друго издање, интерно издање

Издавач

Архив Војводине
www.arhivvojvodine.org.rs

За издавача

Др Небојша Кузмановић, директор Архива Војводине

Главни и одговорни уредник

Др Небојша Кузмановић

Рецензент првог издања

Мр Средоје Лалић

Координатор

Љиљана Бубњевић

Коректура

Милица Савић Косовац

Скенирање докумената

Владимир Мучибабић

Припрема за штампу

Александар Павловић

Штампа

Атом д. о. о.

Тираж

100

ОБЈАШЊЕЊА

- Тврђава
- Својим штаб Сиског хуарског пута генерала Прерадошћа
- Својим штаб Сиског хуарског пута генерала Шешћа
- Рота Прерадошћеног пута
- Рота Шешћеног пута

СЛАВЈАНОСЕРБИЈА 1753 - 1764